

Stoličkový tanec v prírode

Odborné texty a potravinový reťazec v prostredí živého plota

Cieľ: Táto aktivita zahŕňa výskum za pomoci odborných textov a posilňovanie významu potravinového reťazca a ekosystémov.

Zdroje a pomôcky:

- Dokumenty o rastlinách Pappus Plant ID
- Dopravné kužele, stoličky alebo obdobné predmety – na každého účastníka by mal pripadať jeden

Výskum

- Za pomoci dokumentov o rastlinách Pappus Plant ID vyberte vhodnú cieľovú rastlinu, ktorá zvykne rásť pri živých plotoch – napríklad púpavy, žihľavu, liesku, bazu, ostružinu, javor alebo brečtan.
- Žiaci tiež v rámci výskumu zisťujú, aké hmyz a iné živočíchy žijú v okolí týchto rastlín a každý žiak si vyberie jeden druh, ktorý bude predstavovať. V skupine žiakov sa môže vyskytovať viacero tých istých živočíchov.

Aktivita: Miznúci živý plot

- Táto hra je viariáciou populárnej detskej hry Stoličkový tanec. Cieľom tejto verzie je presvedčiť sa, aký dopad má „odstránenie“ živých plotov na živočíchy, ktoré v tomto ekosystéme hľadajú potravu a útočisko.
- Hra prebieha vonku a potrebujeme k nej tridsať dopravných kuželov, stoličiek alebo iných podobných predmetov predstavujúcich rastliny, ktoré vytvárajú živý plot.
- Hra sa začína tak, že každý žiak (predstavujúci konkrétneho živočicha) stojí pri jednej „rastline“ (kužel alebo stolička) a vyučujúci alebo vychovávateľ povie „zvieratkám,“ aby sa pohybovali okolo rastlín. Následne odstráni jednu zo stoličiek alebo kuželov a zavolá: „Podte domov, zvieratká!“ Žiak, ktorý si nedokázal nájsť stoličku alebo kužel, vypadáva z hry.
- Postup opakujte, kým nezostanú v hre žiadne rastliny: Živý plot bol vytatý a všetky živočíchy sú hladné a bez strechy nad hlavou.

Ďalšie učebné materiály:

- Hravé učebné materiály VEDA: potravinový reťazec a životné prostredie

Kritériá úspešnosti

- ✓ Dokážem sa vcítiť do pocitov živočíchov, keď im ničia životné prostredie
- ✓ Dokážem pochopiť a vysvetliť dopad ľudskej činnosti na životné prostredie

Jambický verš

Kráčanie v rytme jambického verša

Cieľ: Posilniť chápanie jambického verša prostredníctvom pohybu

Zdroje a pomôcky:

- Vytlačená verzia Shakespearovho sonetu č. 50
- Dlhé drevené palice

Aktivita:

- Na túto aktivitu si nájdite zaujímavé miesto na čerstvom vzduchu, najlepšie také, kde žiaci budú mať bezprostredné podnety na precítenie poézie (prostredníctvom vizuálnych, auditívnych či iných vnemov).
- Prečítajte si Shakespearov Sonet č. 50 (u nás v preklade Ľubomíra Feldeka), alebo si vyberte ľubovoľnú báseň P. O. Hviezdoslava a požiadajte žiakov, aby identifikovali jambický verš.
- Vyberte si tri či štyri verše a palicami vytukávajte rytmus. Zároveň s tým sa pohybujte školským areálom. Dlhé drevené palice sa v priebehu dejín zvyčajne používali na takýto účel (napr. ozembuchy).
- Podnecujte žiakov, aby nasledovali rytmus jambického pentametra, ktorý podľa jazykovedcov z mnohých krajín kopíruje prirodzený tok hovoreného jazyka a tep srdca. Rytmus môžu vytukávať za skandovania názvov vecí, ktoré žiaci vidia počas prechádzky. Každý verš by mal obsahovať 5 jambov, čo je však v slovenčine náročné docieľiť, takže sa o to môžete pokúsiť napríklad posunutím trochejského metra o jednu slabiku, čo sa dosahuje spravidla použitím daktylu ako začiatkovej stopy inak trochejského verša:
  - A koľko kvetov rastie v starom lístí?
  - Len zopár trňov chráni puky ruží.

Žiaci môžu následne vymyslieť vlastné básne využitím jambického verša. Môžu sa inšpirovať aktivitami alebo prvkami na školskom pozemku a predniesť svoje básne za sprievodu vytukávania alebo vytlieskavania.

Ďalšie učebné materiály:

Hravé učebné materiály SČÍTANOSŤ: Jazyk Williama Shakespeara

Kritériá úspešnosti

- ✓ Rozumiem plynutiu a použitiu jambického verša a dokážem ho využiť ako inšpiráciu pre vlastnú básne
- ✓ Dokážem predniesť báseň zrozumiteľne a s využitím správnej intonácie.